

hold og skribenter. Blandt bidragyderne findes mange af 30'ernes ledende skribenter. – f. eks. Poul Henningsen, Jørgen Jørgensen, Børge Madsen, Halfdan Rasmussen og flere andre. Tidsskriftets ærinde er den seksuelle frigørelse – baseret på Freud-Wilhelm Reich-inspirerede teorier om seksualundertrykkelsen som fundament for social undertrykkelse og psyko-sociologisk årsag til de autoritære ideologiers opblomstring.

Virker denne seksual-psykologiske indfaldsvinkel set med nutidens briller nok så snæver og entydig, er gensynet med bladets revsere til gengæld ganske forstemmende. Blandt de forargede røster var ikke blot borgerskab og regering (justitsminister K. K. Steincke), men også yderfløjene, lige fra KU (»en vis åndelig hygiejne er en nødvendig forudsætning for trykkefriheden«) til kommunisterne. Bedst kendt i den forbindelse er vel i dag forfatteren Hans Scherfigs satire over Reich-bevægelsen og kredsen omkring Sex og Samfund i romanen *Idealister*.

Antologien er forsynet med en fylldig indledning om tidsskriftets historie, holdning og placering i samtiden, Børge Madsen (bladets første redaktør) fortæller om starten på udgivelsen og medarbejderne, og endelig bidrager dr. med. Preben Hedtoft med et efterskrift om, hvordan det er gået med de seksualklinikker (i dag: sexologiske behandlingsambulatorier), som var en af tidsskriftets store mærkesager.

Bettina Heltberg

Jørgen Hæstrup (red.): »*Skipperen*« – en bog om Ebbe Munck. (Schønberg, 1975). 310 s.

Journalisten, modstandsmanden, diplomaten og hofchefen Ebbe Munck døde i 1974. I 1975 kom denne bog, der følger mønstret fra de »vennebøger«, Westermanns Forlag havde så stor succes med i de første krigsåre, og som Fremad fulgte op med bøgerne om Frisch, Hedtoft og H. C. Hansen. Bogen om Munck hævder sig smukt inden for genren, selv om Munck ikke nåede disse mænd i samfundsmæssig placering og navnlig ikke var så udadvendt.

En kreds af venner beretter om barndom og ungdom, og andre træder til og fortæller om manddomsgerningen; dertil kommer nogle af Muncks egne erindringer fra 1930'erne. Disse bidrag er alle skrevet af personer, der oplevede Munck som skoleelev, student (et fortræffeligt tidsbillede af højesteretssagfører Bernt Hjejle), Grønlandsfarer, journalist samt presseattaché, ambassadør og hofchef. Samlet tegnes der et billede af et tiltalende og bravt menneske; men der er ikke meget, som adskiller ham fra andre i samme kategori.

Til de nævnte afsnit kommer imidlertid en stor afhandling – 119 sider, bogens største – af Jørgen Hæstrup om modstandsmanden Ebbe Munck. Dette er det centrale bidrag i bogen – flere af de andre giver imidlertid karaktertræk til uddybet forståelse af Hæstrups fremstilling. En stor del af den er nok kendt på anden måde, men er der bragt som detaljer i andre forløb. Her er det samlet for første gang og udbygget med nye studier og synsvinkler. Afhandlingen dokumenterer klart Ebbe Muncks eminente evner som administrator og formidler samt hans sans for at improvisere sig frem til praktiske løsninger på vanskelige eller intrikate problemer. Når Hæstrup

samtidig gør ham til en politisk skikkelse, da virker de fremlagte præmisser for denne konklusion dog ikke ligefrem overbevisende – her tænkes på, at han inden for modstandsbevægelsen skulle være den af lederne, »der havde det videste udsyn og det dybeste indblik«. Hæstrups meget velskrevne studie fører nærmest frem til, at Munck var en fremragende embedsmand (departementschef, generalstabschef eller ambassadør, eller hvad man nu vil) for modstandsbevægelse og Frihedsråd.

Vagn Dybdahl

Christiansborg Slot I-II. Udgivet af Folketingets præsidium under redaktion af Kristian Hvidt, Svend Ellehøj og Otto Norn. (Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck, 1975). 415 + 407 s., 791 ill.

Karakteren af det nuværende Christiansborgs slotskompleks antyder anlæggets komplicerede bygningshistorie, hvis sammensathed afgørende er betinget af de to gennemgribende brande i henholdsvis 1794 og 1884. Selve slotsbygningen, som den i dag fremstår, er det tredje Christiansborg, der opførtes i 1907–28, mens ridebaneanlægget med de to rokokopavilloner og Slotskirken er de afsnit fra henholdsvis det første og det andet Christiansborg, der undgik ruiner ved de to brande. Ud over en omfattende behandling af disse tre slotte leverer det store tobindsværk, der i sit udstyr er repræsentativt anlagt, analyser af Københavns Slot og Absalons Borg – de to bygningsværker, som gik forud for Chr. VI's residensslot, der blev det første Christiansborg. Herudover omtales »Christians-

borg som arbejdsplads« i en afsluttende artikel af folketingsformanden Karl Skytte, og endelig er værket forsynet med engelske resumeer af samtlige bidrag.

Det stærkt begrænsede historiske materiale har været vilkårene for såvel Hans Stiesdals afsnit om Absalons Borg som for Helge Gamraths behandling af Københavns Slot, som 1727 stod færdig efter Frederik IV's ombygning, der forsøgte at homogenisere alle de uregelmæssigheder, uvidelser og fornyelser, som havde fundet sted siden genopbygningen efter ødelæggelsen af Absalons Borg i 1369. Det gælder for begge præsentationer – som for værket som helhed – at de er grundigt rekonstruerende og kompetente ud fra deres præmisser, og Stiesdal underbygger yderligere formodningen om, at der har været tidligere fortifikation ved København end Absalons forsvarsanlæg.

Niels G. Bartholdy og Klaus Kjølshen skriver om henholdsvis »Paradeslotets hverdag« og »Livet på det andet Christiansborg«, der i 1803 blev påbegyndt efter tegninger af C. F. Hansen, hvis klassicisme bl. a. måtte inkorporere murene efter det udbrændte slot. Det er Hakon Lund, der analyserer såvel dette andet Christiansborg som Chr. VI's enevældige paradeslot, ligesom han også gennemgår Chr. Vs projekter til en ny residens. Lunds bidrag til Christiansborg-værket er indgående behandlinger af et materiale, der ikke tidligere har fået en så omhyggelig og omfattende gennemgang, der bl. a. rummer en problematisering af Häussers andel i det første Christiansborgs arkitektoniske udformning. Det er således kun i ridebaneanlægget, at Hakon Lund med sikkerhed tør fastholde Häusser som formgivende instans.